

զարբի, յարձակումներ և զորքուս
խաղաղ հայերի վրայ: Մայիսի
18-ին յարձակուի են Լնջալցիները,
Շերաւնիսցիները և Փարաքի-
նիները վրայ: սպանել են 9 և վի-
րաւորել 12 հոգու և խել նշան-
ցից 40 գովէլ: Ժողովուրդը ահա-
բեկւած է:

Գաւառի Բոլորեան

Արդէն 1915 թ. փետրարին Արա-
կերտի շրջանի հողագործները վերա-
դարձել են և ամեն մէկը իրեն կա-
րողութեան չափ բաւականին ցանած
էր թէ ցորեն և թէ գարի: սակայն
1915 թ.ի նախնիք պատճառով մնա-
ցին առանց հնձելու և կայսերու: որով
աշխատանքն ապարդիւն անցաւ: Ան-
ցնալ տարի բաւականին խոտ էր հն-
ւած:

Այս

զարնան հնար չեղաւ ցանքս անելու:
որովհետեւ ոչ սերմ կար ցանելու և ոչ
վնաս անաւաններ: Թերեւս մի կերպ
անգղանիս միջոցներով մի քանի ան-
գլիս ցորեն կարողանային մի քանի ան-
գլիս ցորեն և վարել, բայց սերմացու չը-
կաներ զորով անհնարին էր գործնուս:
Մինչև օրս ալ կը սպասենք, որ Եւր-
Օզն. յանձնաժողովը բարեհաճի սերմ-
նացու ուղարկել: Այս կողմերը մի-
շն յառիւսի 10 գիւղացիները միշտ
ցանքս արած են և միշտ ալ յաջող է
եղած:

100 տունէ բաղկացած մեր գիւղին
փետրար ամսին Կարաբիլիսի ելը:
Օզն. յանձնաժողովը աւած է 475 փ.
ցորեն, զոր զարնան ցանած են և
հիմա կը սեռան, որ մէկ քայլի վրայ
հազիւ թէ 4—5 հասկ ցորեն բուսած
կայ, քանի որ սերմը փայցած էր և այդ
475 փութ ցորենի տեղ գիւղացիները
պէտք է իրարմէն ալելու անգղանիս
Կարաբիլիսի իրենց ծախքով:

Երեկ Օզն. յանձնաժողովը նո-
րից բաժանեց 100 անձի վրայ 200 ո.
որ սերմ ճարեն և ցանեն՝ այն պայ-
մանով, որ յառաջիկայ կային վերե-
կուսի արմի փոխարէն յանձնեն 100
փ. ցորեն տեղւոյս Նոր. Օզն. յան-
ձնաժողովին: Գիւղացիները ապրելու
միջոց չունին, երբ նպաստ չտանան:
ոչ ցորեն կայ և ալիւր: մինչև օրս
աղբած են անցնալ տարու ցանած
ցորենով, որ հիմա նոր կերթան քա-
ղելու: Բայց այժմ ալլան աղբերու
հնարաւորութիւն չունին, որովհետեւ
այդ չհնձած ցորենները արդէն բոլո-
րովին փայցածն են: Եւ պիտի ըլլէ
նախկիններու դրութեանը հոգեւոր
չունին համար անքի չին: բայց
չունին զորքերնե՞ր կային, ուրազ,
սղոց, բա՝ թի և այլն: Բոլորովին չեն
ստացաւ և իրարգործական զորքե-
րներ, բայց 6—7 գովեանէ՞ն՝ այն ալ
առանց շրթալի:

Բուլանդի Յաւանջկայ գիւղէն հ-
կան տեղա երկու փոխտանականներ,
Իրբ և Մուշկի Թլոնանց, որոնք կը
պատանեն, թէ Բուլանդի Մուրաւ գե-
տի կամրի վրայ Բիթլի, Յաւ-
ընդ, Յաւանջիկ և Տրեմբ գիւղացի
թիւրքերը նոյն կամրի անցըը զոցե-
լով:

Վերջում են բա-
ւականաչափ սայլեր պաշարներով:
Ե. Բ.

ԹԻՐԲԱՅ ՆԱԶԱՆԶԵ ԵՒ ԲՈՒՆԵՐԻ
ՅԱՐԹԱԿԱՆ ՄՈՒՏՔԸ ՏՐԱՊԻԶՈՒ

Տրապիզոն, 6 մայիսի

1916-ի փետրարի սկիզբները ուս-
ական բանակը զեպի Տրապիզոնը
հաւաք շարքի վրայէն գնաւ: Եւ ուր
բանակը դրած էր մօտ 10 ամիս առաջ:
Գետի մէկ ափին բանակած էին ուս-
անքը, իսկ միւս ափին թիւրքերը:
Երբ Կարաբիլիսի և Կարաբիլիսի ձեռքը,
տեղւոյս նախնապետը զաղտնի կեր-
պով յայտնուի էր թիւրքաց, որ զաղ-
թին փողովովը զոյլը: Խառնակն էր
Կարաբիլիսի գրաւումը: Գրաւումը սպառ-
նալից էր: Մի օր ալ կառավարութիւն
էր յայտարարեթ՝ թող խառնակը ել-
նեն յաղաքելու, ուսանելը կը մօտե-
նան, իսկ յառաջագահ գնդերը հայեր
են, ով որ կուզէ, թող մեկնէ, իսկ
մեկ՝ որ հայ կին, աղլիկ կամ երեխայ
առած է, 24 ժամայն ընթացում մեկ-
նէ, կամ իր ըով գնաւած հայերը կա-
ռավարութեան յանձնէ: Սկսաւ իրա-
քանցումը, կանխելին կառավարութիւն
էր: որ հայերին կոտորելէն ետքը ի-
րենց այդ ձեով պիտի կոտորէ:

Գիւղեր-ցերեկ փողոցները լցւած է-
ին ամեն սեռի և ամեն հասակի մար-
դոցով, որոնք մէկ մէկ բան շարկած
կը փախչէին: Բաւականին անհի-
Փողոց չեմ կրնար երևի, միայն պա-
տանակն առնէ կանգնած կը դիտեմ

և կը յիշեմ 10 ամիս առաջ զաղթեց-
ւած հայերու նոյն խուճաղը: Վերջա-
պէս մէկ ամսէն ամբողջ քաղաք պար-
կեցաւ:

«Յիւրեմի» ըստած տեղը կուր-
բուն ընթացք կուսնար, Տրապիզո-
նէն 14 ժամ հեռու՝ ծովափին: Այժմ
սկսած էին զաղթել նաև գիւղերը՝ ըս-
պառնալիքներ ընելով մնացած զբիւ-
տոնեաներին, որ ձեռք ալ հայերու
պէս կոտորելէն ետքը պիտի յանձնեն
Տրապիզոնը, քաղաքը կրակի տալով
նահանջի միջոցին, մինչև վերջին գիւ-
ղերը գիւղացիներով: Կըսէին որ ամեն
թիւրք իր պարտականութիւններն
ունի կատարելիք: հանդէպ կեանքին
ունի: Փաղաքի և գիւղերու յոյննե-
րուն ու սարափի մէջ էին, թէ ինչ
պէտք է ընեն: Այդ միջոցին սակայն,
բարեբախտաբար, ուսա բանակը սկը-
սած էր մօտենալ հաստատ քաղաքին:
գրաւած էր Միլմէնէն: Կիւրեղ սարափ-
փիլի եղաւ: Գարա-Տերէ ըստած տեղը:
ժողովն ու քաղաքէն սարափիլի ուր-
բակուումէ վերջը թիւրքերն սկսան
նահանջի, որով ուսանելը գնան ան-
ցան: Ապրիլի 3-ին ուսական նաւերը
սկսան ուղարկուիլ թիւրքաց գիւ-
րերը: քաղաքէն 3 ժամ հեռա-
ւորութեան վրայ, ուր բաւական կո-
տրած տալէ ետքը թիւրքը զօրքը
գործնալ սկսեց: Եղաւ նահանջի տն-
կաններ կերպով: նոյն գիւղերը նահան-
գապետը ինչն ալ փախաւ: (Ժամանա-
կին ընտանեքը խրկած էր) իր փոխա-
նորդը նահանջելով յուսացաւ առաջնոր-
դը: Փախած էին նաև ոստիկաններու
մէկ ամբողջ ջոկատը: մնացած էր մէկ
քանի ոստիկանները ձեռքը, որով կա-
տարեալ անխիստութիւն կը տրեւի:
Ապրիլի 4-ին թիւրքը զօրքերը նահան-
ջելով ցերեկով խառնակները թիւր-
քեցին: Մարզաւած գիւղացիներն ու
կոտորած ընելու համար մարդ չը-
կանց քաղաքի մէջ: Թողուցին էին
յոյններուն, ինչպէս նաև հայոց գոյնը
բու: ամբարները, որոնք թալանեցան
յուսաց կողմէ: Իսկ անդին թիւրքներ
և հրացանի ձայները անկող կը խա-
նէին: Թիւրքաց նահանջը կը կա-
տարէր: Զիջանտի համար՝ 2 ժամ
հեռու քաղաքէն: Նիւորդ օրը ապրիլի
5/18-ին ամեն բան խաղաղ էր, ոչ մէկ
թիւրք չկար փողոցները բացի յոյնե-
րէ և պարսիկներէ, մինքն ալ թալանած
տեղերէն նոր սկսանց դուրս ելնի:
14 հայեր էին: Ամերիկեան հիւպա-
տութեան ամբարները ապաստանած,
որտեղ պաշտօնեաներ լինելով երեք տարեա-
մեր զուակ և ընտանիքով 9 և կէս
ամիս բնաւ դուրս ելած էին:

Առաւօտեան ժամը հազիւ 7-ն էր
երբ երկու թրփիլանաւոր եկան և
սկսան ուղարկուիլ քաղաքի շուրջը
գտնուած գիւղերը: մէկ օր առաջ ալ
օգնական ուղարկուցին, ոչ մի պա-
տանաւոր, թիւրքերը արդէն ողնալցում
էին իրենց թիւրքացիները և ուղարկ-
ւելէն և փախած: Դեռ կը շարուն-
ակէր ուղարկուիլ, երբ հիւպա-
տութեան կաւա իր հետը ունենալով յու-
սաց պարտաւոր թիւրքները և զիւ
իրեն բաւական ձեռքով շարքով ընդ-
առաջ եղաւ յաղթական ուսա բանակին:
Երբ սկսաւ զարթնիլ իմ մէջ, որ
պիտի աղաթները բաւական հայեր,
որոնք ըստը անաւաններ կը մնան:
Հազիւ կէս ժամ քաղաքէն էին, երբ
նաւերը իրենց կրակը դադարեցուցին:
կերեւի մեկ նիւթերէն: Երկու ժամէն
յետոյ մեր զէմ եղան ուսա յառաջա-
պահները մէկ սայլ և մէկ էլ գիւ-
րը: հիւպատութեան յայտնեց իր ընդ-
բակցիներին ով լինելով կաւ ընդունե-
ցին մեզ: Գետ էր անկի առաջ գնալ
անոնց առաջնորդութեամբ, սակայն
հանապազմէն մեզ պատահեցան երե-
րորդ, երրորդ և չորրորդ առաջա-
պահ պատան, որոնք մէկ առկի առ-
թիւ տեսայ հայ զորաբաղցի: Խնայ-
տաւ: անուսով մի գիւրու: Երբ եր-
կուսները գիւղացիները որ հայ են, մէկ
մէկը վիզ փաթաթելով չէին կարող
խուսի, այլ լաց կը լինէին: սրտառու:
ըստէ էր: Եւ տեսայ հայ գիւղերը, իսկ
զու ալ մի հայ աղաւթու... Եւ հա-
ղաղորդ: որ մօտի սարերը շատ հայեր
կան: Ծանայ-Տերեւի կամրիքի մօտի
վայտի մէջ խալոյն գիւ շրջապատելին
հայ գիւղացիները ինձնէ լսելու համար
տեղանաւորութեան և կոտորածի մնա-
րամանները: Գետ էր երթալ ընդհա-
նուր հրամանատար գն: Լ. ի մօտ,
որը կը սպասէր Արսէնի մէջ (մի ծով
կեղծայն փողոցի գիւղացաբար): մո-
թոր նաւակի մէջ անձկութեամբ կը
նայէր Ծանայի լեռները, որոնք ի-
րենց անաւաններու մէջ կը պատանա-
րէին մի քանի տասնեակ հայեր, որոնց
պատանութեան ժամը հնչած էր: Արսէ-
նի հասանք: Գիւղերը գիւղացական
յաղաքներով ընդունեց մեր փողոց
պատանաւորութիւնը: տեղեկութիւններ
հաղորդ քաղաքի մօտին, և վերջը
հրամաններու տաւ: քաղաքի կողք ու
կանոնի մօտին, որոնք պիտի զորա-

դաւէին դեռ ուսաց զօրքերը Տրապի-
զոն չի ստաց:

Անա զիւրաւոր պայմանները:
ա. Ողբից ընդգրկեցին լաւագոյն
ու զորքածութիւնը կարգելով:
բ. 24 ժաման մէջ յանձնել ըստը
զէնքերը կամ հիւպատութեան և կամ
յուսաց առաջնորդարան: անաստող-
ները մահապատի կենթարկուի:
գ. Յոյներին և թիւրքերին ընտրել
հսկիները քաղաքի կարգապահութեան
համար մինչև ուսաց քաղաք և կառա-
վարութեան հաստատուելը: Երբ ըսե-
ցաւ գնեցիք, որ թիւրքերը ըստը
փախած են, պիտի, որ անաւաններ
անոնցմէ թալանեաներ կան, պէտք է
գտնել, և թէ նա չի գտնար միայն
մէկ աղբի պաշտօնեաներով: Մէկ ժամ
ետք մնեց մեկնեցանք երկու սպայի
ընկերակցութեամբ, որոնցմէ մին իշի:
Բնեւորութիւն, որը մինչև ցարդ ալ
հսկին և Տրապիզոնի կարգապահութե-
ան: Աւելորդ չեմ համարել յիշել, որ
Արսէնի մէջ բաւական հայեր կային,
մեծ ժամանակ զորքաւորներ՝ մշիկ, եր-
կուս և վանեցի: Տրապիզոնի քաղա-
պիւ լցւած էր ըստ ըստ ըստ ըստ:
երբ մեր մերթըր մօտեցաւ քաղաքին,
ուսանեց: օրը թիւրքացիները: Հաղա-
ւորութիւնը կանգնած էին քաղաքի
ոչ մէկ հայ... և հայ այդ մի-
ջոցին մէկը վիզ պալկեցաւ: այդ
իմ վաղեմի ընկերս էր՝ Գառնիկը,
որը արական էր նա քաղաքէն մէջ:
երկուսը ալ լացին: մեր ըով գտնուող
յոյները մեզ սկսան միջթարի... Իշի:
Բնեւորութիւն յայտնեցին, որ ուղղակի
յուսաց առաջնորդարան երթանք: Իշի:
Բնեւորութիւն թարգմանի միջոցաւ յայտ-
նեց գնեցիք: պահանջները և իմա-
ցուց, որ այս երեկոյ զօրքերը քաղաք
պիտի մտնեն: Եւ նա քաղաքէն մէջ:
մեկնեց: Գետ մեզ քաղաքէն: իմացանք
որ կրկին յոյները սկսած էին թալա-
նել ոչ թէ միայն հայոց տներէն վեր-
ջում և ամբարները պարսկները, այլ
թիւրք տներն ալ և աղա մարտատունը:
հիւպատութեան զանց մարտատունը արեւ-
ելու այդ և բաւական զարանք ես
առաւ: հին պահապան դրաւ: քաղա-
քի յետոյ պահապան ու հսկիլ թա-
լանի ետև ընկած էին: հիւպատութե-
անը լցւած իմ փոխտանական հայերը
դուրս եկած էին իրենց թաղանթէն:
հիւպատութեան թարգման պը: Լեռն Ս:
Տնկելուս նախորդ պարտաւորութեան
զօրքերը, իսկ օրիորդներ ծովակը
փոխելը կը թափէին անցող զօրքերը
գիւրին:

Մենք մի քանի հայեր հանդիսա-
տես էինք ընդհանուր ցեղութեան, իսկ
միւս կողմէն մեր սրտերը կարեւորէին
շրջապալ աւերածէն ու համազգային
աղակալ:

Ամեն ինչ ողնալցած էր, կենդանու-
թեան ոչ մի նշան հայ տներու մէջ...
Ապրիլի 6-ին պիտի գար գնեցիք
Լ. ը: Յոյները կը պարտաւորուէին լաւ
ընդհանուրութեան սարքին:

Ահաւան Ս. Սայաթեան

ՊԱՐԱԿԻ ՄՍԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Թիւրքաւ, 16 մայիսի

Երկու օր էր, որ կրկին պարսկական
թիւրքաւորներն զէմ ըստը էր սկսել:
Ոչ միայն նրանք չէին ընդունուում,
այլ և մեծ բազմութիւն խուսած ան-
գլիական բանակի երկու հիւպատութեան
թիւրքացիները: հնուր զարմի էր
փոխուում: Սկզբում կարծուում էր, որ
խաղաղ ձեռնարկած է շարքաւորաւոր-
ները կողմից հանդերձին ուղարկու-
թիւն: այլ կողմ գրաւելու նպատա-
կով, սակայն յետոյ պարզեց, որ հն-
դիականները ըստը իրենց ալ անհաւա-
րութիւններ են, որոնք այդ խաղաղ
խաղի մի գումար են շահել:

Որքան էլ շատերը համար պարզ էր
նրա ժամանակաւոր ընդթիւր՝ տիրող
պայմաններն էին այդ թիւրքերը...
բայց և այնպէս զուցէ այն երկար
շարքում մեկնեց, եթէ կառավարութիւնը
կարողանէ վերջնական լուծում տալ
թիւրքերին: Եւ այսօր շատ
քաղաքներ ըստը, այլ անկի շատ
ժողովրդական վարկու մտայնութիւ-
նը: Սպանալիքի հետ պատմած
Սպանալիքի իր աղբիւրութիւնն ունե-
ցաւ և երկուսից ըստը զաղաքի:
Ոչ թէ երկուսի արեւմտական ընդ-
թիւն էր պատմած, որ այսօր շատ
քաղաքներ ըստը, այլ անկի շատ
ժողովրդական վարկու մտայնութիւ-
նը: Սպանալիքի հետ պատմած
Սպանալիքի իր աղբիւրութիւնն ունե-
ցաւ և երկուսից ըստը զաղաքի:
Ոչ թէ երկուսի արեւմտական ընդ-
թիւն էր պատմած, որ այսօր շատ
քաղաքներ ըստը, այլ անկի շատ
ժողովրդական վարկու մտայնութիւ-
նը: Սպանալիքի հետ պատմած
Սպանալիքի իր աղբիւրութիւնն ունե-
ցաւ և երկուսից ըստը զաղաքի:
Ոչ թէ երկուսի արեւմտական ընդ-
թիւն էր պատմած, որ այսօր շատ
քաղաքներ ըստը, այլ անկի շատ
ժողովրդական վարկու մտայնութիւ-
նը: Սպանալիքի հետ պատմած
Սպանալիքի իր աղբիւրութիւնն ունե-
ցաւ և երկուսից ըստը զաղաքի:

առաջ, որ կողմից կուզէ թող գալ
այն:

Վերջին մի քանի տարիների պատ-
մութիւնը լինէ է այդ տեսակետը
հաստատող փաստերով, իսկ ներկայ
ստաւայ իրադարձութիւնները նոր
տեսակներ երևան բերին: Գործառ-
կարական ազդեցութեան ժամանակ
երբ բոլոր ատեղութիւն էր արտայայտ-
ւում զէպի ուսա անգլիացիք, մեծ
հրճանքով և յաղթանակի գիտակցու-
թեամբ էին հեռացնում ուսա անգլիա-
կան հիւպատութեան և հաստատու-
թիւնները: Գործառնութիւնը, Սպանալի-
քից, Համադարձից, Եղբից և հարա-
ւի միւս քաղաքներից, որոնցից մի
քանիստ ողնուած ամբարներ, նոյն
ինկ կողմից և անհաւաք ընդունել էր
նրա անհաւաք ընդունել էր: Եւ նա
կայ, բայց և այնպէս պարսկական հո-
գեւանութիւնը հալել է անուում մո-
մենտի պայմանները և ոյմն համա-
կերպիւր մտայնութեամբ և անալի-
նորդուում: Եւ հոգ քաղաքները, հո-
գեւանութեամբ ընդ առաջ է գնում
վերադարձող հիւպատութեան, օվա-
կերպիւր և սարքում հնց նրանց պատ-
ւին, որոնք մի երկու ամիս միայն
առաջ ուղղակի դուրս է վնասած եղել:
Տրապիզոնը այդ մտայնութիւնից,
ինչ ասել կուզի, որ զիմ չեն նաև
գնեցիք: Եւ այլ ոյմերը: Անա կա-
տարի գործառնութիւն ժամանակները, ո-
րոնք հաւաքած Թիւրքներ են զայիս և
միւրիւր: նախադարձի գումում ապա-
տանելով ներում հայցում: անա մի
ուրիշ՝ Ժողովրդի զանհ: Եւ այդ
Հոյններ, որ Լաւր: Տիրին անկուսից
յետոյ Թիւրքներին շրջանին անցնելով
ներման գիւղերն է անում: Անա և
պետական պաշտօնեաներ, ծառայող-
ներ, խաղաղներ և ինտելիգենտ հա-
մարտներ, որոնք ոչ միայն լի-
զուսին են փոխել, այլ և ընթացին:
Այդ մտայնութեան արտայայտու-
թիւններից է անալի կառավարու-
թեան փոխադարձ զիջումները: որն
ոչ ներկայացնող խաղաղների հա-
ղէպ, թէկուզ զանց պետական հա-
կաւորները կամ առաջակապները
լինեն: Եւ այդ Այի Միւրքերին: Զափ-
նիզմի և համապատասխան Նայի-
Հոյնների ներքինները այդ կարգի գի-
թիւներ են: Մի տեսակ համակարգու-
թիւն են նաև այն բանակցութիւննե-
րը, որ յանձնին Բուլանջի իշխանու-
թեան, կառավարութիւնն սկսել է լաւ
ցել: մի քանի զեպի կողմիցների հետ,
որոնք վերջին ամսում անթիւ կողմ
պատաներ են կատարել և խաղաղութե-
ան յարաբերւոյ այդ շրջանում: Սոյն
պայմաններում, որ կառավարութիւնը
նրանց զապի չի յաջողում, նրանք մի
ոյժ են ներկայացնում և կառավարու-
թիւնը տեղի տալով այդ ոյմի առաջ,
համաձայնում է նրանց: 150 հեծնա-
կերպի կառավարութեան ծառայու-
թեան մէջ ընդունել իբրեւ պահապա-
նութիւն: Ուրիշ խոսքով՝ նրանց ամա-
կաններ վնասող, որպէսզի այլ ևս աւա-
զակութիւն չանեն...

Կառավարութիւնն որոշ միջոցներ
ձեռք է առնում, զարաւարանների և
կողակների զարաւարներ և ուղարկում
նրանց զապի: համար, յաջողում է
մի քանի տեղ, բայց նրանք այնպէս
բազմաթիւ են և կառավարական արա-
մաղիլի ոյմերն այնպէս թիւ, որ եր-
կուր խաղաղացին միտնալանայ ան-
կարելի է:

Որոշ կետերում ուսական զօրքերը
կառավարութեան աշխատութեան են
զայիս և միացած ոյմերով որոշ շը-
շաններ մարտում աւազակութիւնների
էլ:

ԲԵՆԻՈՒ ՅԻԾԱՍԱԿՆ

Խմբագրութիւնն ստացել է ի միջի
այլոց, հետեւել հետազոտները:

Բենիոյ յաղթական և փառաւոր
մարտապայքի է նրա զէպի մեծ
Ռուսաստանի և հայերիցը տանած
զաղապանների: Այդիս և արդարաւոր
Թիւրքի մարտ մեծ վիշտ է, ինչպէս
ձեռք, այնպէս և մեծ հրամանատար-
ներին, նմանապէս և ամբողջ հայ
զօրքից աղբի համար: Համազգայն
Աստուծ և Բենիոյ չկայ Ոչ և
կենդանի և Բենիոյն էլ կը մնա
մեկ համար, քանի գոյութիւն կուսե-
նայ կեանքը:

Յ. Գ. Գրումիցայի խմբագրութեան:

Բացի արդէն յիշատակածներից,
հետազոտող ցաւակցութիւն են յայտ-
նում:

Հարաբերութիւնը—Ստեփան Հաղա-
ղեան:

Գործող բանակից—բուլաբուլի Գե-
տի:

Անալիսիս—Անալիսիս հայոց
հաստատութիւնների միացնալ նիւսի
կողմից նախագահ Տեր-Յակոբեան:

Հարաբերութիւնը—հայ կանանց կողմի-

Կովկասեան ցախաս. — Փոփոխութիւններ չկան:

Կիւնի, 29 մայիս. — Շարունակուած են գալ զերէր աստղերը...

ԱՐԵՎՍԵԱՆ ՈՍՏԱՐԵՍ

ԳԱՐԻՉ, 29 մայիս. — Սերեկայ հարգազարդութիւն Մասի տաբերն ունեցող քահանայապետ...

ԻՏԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶ

ՀԱՌՈՄ, 30 մայիս. — Հարգազարդութիւն խաղաղական գլխաւոր շաւի մայիսի 26-ին...

ԵՐ ՏՐԱՄԱՂՈՏ ՋԱՇԸ ՀԱՆԳԱԻ...

Մեր տարածագոտ Գաւ հանգա Մուգի ճաւերի մայրերու...

ԳՆԱԿԱՆ ՎՐՈՑ

ԼՈՒՆՈՒ, 29 մայիս. — Սեր զրահապատ յառաջաներ կուրց վերադարձան իրենց միջնակէտը...

ԶԻՆԱՍՏԱՆ

ԳԵԿԻՆ, 30 մայիս. — Սեւանի և Էջմուշի շահանգները...

ԳԱՆՈՒԹՆԵՐՈՍ

ԼՈՒՆՈՒ, 30 մայիս. — Գնեալ Սմանդր հարգազարդութիւն Գնեալ արեւելեան Աթոռայում...

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

ԳԵԱՏԻՎՈՐՈՎ, 30 մայիս. — Կովկասի Փոխարքայի խորհուրդի անդամ Պրոքորով...

ԼՐԱՍՈՒՄ

ՀԱՌՈՄ, 30 մայիս. — Սեւա թագաւորը կընդունէ երկու պալատները...

ՏՈՒՅՈ, 30 մայիս. — Կաղաղազի կամուրջ վրայ, Տիգրան Նահապետ...

ՀԱՌՈՄ, մայիս. — Պատգամաւորական պալատը Ներկայ են բոլոր միւնիստրները...

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՆ

ՍՊԱՌՈՂԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՆՆԵՐԻ ԱՆՇՐԱԺԵՏՈՒԹԻՆԵՐԻ

Ընկերութիւն ինքը կարող է ապրանքներ պարտքով վերցնել, կարող է պարտքով փող վերցնել...

ԼՐԱՍՈՒՄ

ՀԱՌՈՄ, 30 մայիս. — Սեւա թագաւորը կընդունէ երկու պալատները...

ՍԵՆ ԷՆՔԵՐՈՎ, № 119.

Արտերի երկնածիւր անձնի հըրդեհից մաշող փողոյ մէջ...

Ռ. ԹԱԳՈՐԻՑ

Մի ծածկի սրտից զատնէրը, մաւրիւն ընկեր Յայտնի ինձ, թաղուն միայն ինձ ասա...

Խանութի զուտ օգուտի՝ հանած բոլոր ծախքերը, տասներորդ մասը...

Ինչպէս որ առանձին սպառողներն ենք իրենց շահն ի նկատի ունենալով...

ՊԱՏԵՐԱԶՆ ՈՒ ԳԱՒԱՌԱՅԻ ԿԻՆԸ

Կոնոլ զերէր ներկայ համաժողովական պատերազմին շատ մեծ է ու շատ կարեւոր...

Քիւրճուած սովի, ճաղի, զրկանքների տակ տնջում է զաւարը

Ու այսօր, երբ գաւառի երեսասարգ ուժերը, աշխատանքի ընդունակ երկրասարգութիւնը...

Չանազան կօօպերատիւներ հիմնող կօօպերատիւներ, որոնք լաւ և ճիշտ կերպով են ըմբռնել կօօպերատիւ գործը...

Դու գտնուած ես թիւր ճամբաներ ինձից թաղնելու համար՝ որ քեզ չգնեմ:

Դու կանգնում ես մեկուսի՝ առանձին, որ ամբողջ մէջ քեզ չլորցնեմ:

Դու կարող ես աւելին պահանջել քոս ուրիշները՝ դրա համար էլ լուռ ես:

Զարածիկ անհոգութեամբ դու մեր ծնած ես իմ բոլոր նւերները:

Երբեք զիւղեղնաւ մասին մի մտածիր, այլ միշտ մտաբերիր, որ կօօպերատիւ չի զլիւսուոր նպատակն է քեզ համար...

Երբեք թոյլ մի տայ, որպէս զի կօօպերատիւ կանոնադրութեան մէջ կը պահանջուի փոխան կամ խեղճութիւն...

Գ. Դ.

ՊԱՏԵՐԱԶՆ ՈՒ ԳԱՒԱՌԱՅԻ ԿԻՆԸ

Կոնոլ զերէր ներկայ համաժողովական պատերազմին շատ մեծ է ու շատ կարեւոր...

Քիւրճուած սովի, ճաղի, զրկանքների տակ տնջում է զաւարը

Ու այսօր, երբ գաւառի երեսասարգ ուժերը, աշխատանքի ընդունակ երկրասարգութիւնը...

Չանազան կօօպերատիւներ հիմնող կօօպերատիւներ, որոնք լաւ և ճիշտ կերպով են ըմբռնել կօօպերատիւ գործը...

Դու գտնուած ես թիւր ճամբաներ ինձից թաղնելու համար՝ որ քեզ չգնեմ:

Դու կանգնում ես մեկուսի՝ առանձին, որ ամբողջ մէջ քեզ չլորցնեմ:

Դու կարող ես աւելին պահանջել քոս ուրիշները՝ դրա համար էլ լուռ ես:

Զարածիկ անհոգութեամբ դու մեր ծնած ես իմ բոլոր նւերները:

Վերջերս փոխել է կոնոլ մասին ունեցած կործիքը գաւառում:

Այսօրայ գաւառական կինը տանին զործերից զատ՝ ազատ է և զաւտային զործեր կատարելու, որի մէջ նա բաւական հմտութիւն է ցոյց տալիս...

Գաւառը զրկուած է այսօր աշխատող ձեռներից, ընտանիքները թողնուած են կանոն, որոնց հողածուծութիւնը է կախած իրենց երեխաների կենսից:

Մենք համոզուած ենք, որ ոչ մի գաւառացի կին չի ցանկացի մեղացել իր ընտանիքը, նա ամեն ճիշդ կը թափաղակուի իր ընտանիքի գոյութեան համար:

Իսկ այդ ցանկութեան հասնելու համար գաւառացի կինը պարտաւոր է թօթափել սարկութիւնը, յուսահատութիւնն ու ապագայի նկատել, դաշտ դուրս գալ և կտակել, հեծելու, հեծելու ու կատարելու այն բոլորը, ինչ իր մարմն էր անում երեւի:

Այսօր կոնոլ սեռականութեամբ, փափուկ գործերի համար նստելու օր չէ, այսօր զործի օր է:

Գաւառացի հայ կինը միշտ պէտք է իր յիշողութեան մէջ թաղն պահէ Սպարտակի կոնոլը, որը ոգևորութիւն էր ներշնչում իր ամուսնուն, թաղն կոնոլ մարդը՝ ծանրութիւնը, ու նրա ամուսնին, որպէս, երբայրը միշտ յաղթական էին վերադառնում կուրի:

Գնաւոր, բայց և կրթուած կոնալը այս ծանր օրերին պէտք է օգնութեան հասնէր գաւառացի իրենց ցոյրերին՝ թէկուզ կարճ ժամանակով զրկուել իրենց փափուկ կեանքից, պէտք է դառնալ մանկն ու գաւառի կոնոլ կազմակերպման հասարակական և այլ զործեր համար ժամանակի այս պահանջը պարտաւոր է անել նա: Ամենքը պարտաւոր են աշխատել:

Գաւառ

Մանկան, 7 մայիս

ԼՐԱՍՈՒ ՅԻՃԻՍ

Գրոհ. Մառը Գետորդագից նոր Թիֆլիս ժամանեց և մասդիր է շուտով դիտակն արշաւախումը կազմակերպել զէպի թիւրքաց շայտատան:

Թիֆլիսի շայտ Գիւրգուսեան սակոն ընկերութեան լիազոր Արշակ Թաղեցեանը, որ ուղարկուած էր Գաւառէն, հեռագրուած է Թիֆլիսի առաջնորդ Մետրոպոլիտի հետ, որ Վանի շրջանի համար գնում է 800 լիւան և մեծ քանակութեամբ սերմամուս:

Կիրակի, մայիսի 29-ին Վանի եկեղեցում տեղի ունեցա Յովնանեան պատգոյի հողաբարձունքը ընտրող պատգաւներին լրացուցիչ ընտրութիւնը:

Բժշկուհի Լեզին Եղիապետեանը, որ մինչև այժմ աշխատում էր Խոյն-չէ, նա մանուկ ծնող է ծարս լինում՝ գաժան սև վիրաւոր:

Այն յափառակի ծաղիկները չեն կաշառու:

Գարու է՝ փրփուրը շառափնաթափ, Օ՛ր, Երբ արեղիւր կանաչ եղբայրն ու թոքերը:

Թոշակ, ո զու իմ թոշակաւ, լսիք ինձ, մի ծածկիլ թեկը:

Ներքի է քո ճամբու կողքին գիւղերը թաղն, քնի է այդք մութ սարերի հետեւում:

Հուսակարկալ աստղունը՝ շնապատ համրում են ժամը, լուսինը յոգուն է մղուս գիւղերայ խորքերը սուղեւուր:

Թոշակ, իմ թոշակ, լսիք, մի ծածկիլ թեկը:

Չկայ յայ քեզ համար ու վախճալու էլ ժամանակը չէ:

Չկայ քեզ համար ոչ խոսք, ոչ շշուշ, ոչ ծաղիկ:

Ոչ հանգիստ, հանգրան և ոչ բուռն: Ունիս միայն մի գոյգ թեկը և արեւակ, անդաւիդ երկինք:

Թոշակ, իմ, ինձ լսիք, մի ծածկիլ թեկը:

Համ. Թաւմանեան

